

Vergaderjaar 2013–2014

33 763

Toekomst van de krijgsmacht

Nr. 50

BRIEF VAN DE MINISTER VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 juni 2014

Inleiding

Op 20 juni jl. heeft de vaste commissie voor Defensie mij verzocht om een overzicht van de totale helikoptercapaciteit van Defensie. Hierbij ga ik in op uw verzoek. In deze brief geef ik een overzicht van de verschillende typen helikopters en hun status. Vervolgens ga ik in op de inzetbaarheid van de helikopters (algemeen en per helikoptertype).

Zoals toegezegd in mijn brief van 14 februari 2013 over het beheer bij Defensie (Kamerstuk 32 733, nr. 116) wordt de Kamer bij de begroting en in het jaarverslag geïnformeerd over de mate waarin Defensie in staat is de inzetbaarheidsdoelstellingen te halen. Dit is voor het laatst gebeurd in het jaarverslag over 2013, dat de Kamer op 21 mei jl. heeft ontvangen (Kamerstuk 33 930 X, nr. 1).

Overzicht helikopters bij Defensie

Type	Aantal	Taak	Status
AB-412	3	Reddingshelikopter	Eén toestel inzetbaar. Heli's worden afgestoten in 2015
Apache AH-64D	29	Gevechtshelikopter	Inzetbaar met beperkingen
Alouette III	4	VIP- en ondersteunende vluchten	Inzetbaar
Chinook CH-47D/F	17	Middelzware transporthelikopter	Inzetbaar met beperkingen
Cougar	8	Lichte transporthelikopter	Inzetbaar met beperkingen
NH-90	20	Maritieme gevechts- en transporthelikopter	Inzetbaar met beperkingen (dertien toestellen in bezit van Defensie, nog zeven toestellen in productie bij de fabrikant). Defensie heeft de afname van nieuwe toestellen opgeschort

Inzetbaarheid algemeen

De ambitie voor de helikopterinzet is de afgelopen jaren niet gehaald. De Kamer is daarover op verschillende momenten geïnformeerd, waaronder in de nota *In het belang van Nederland* en in de rapportage over de inzetbaarheidsdoelstellingen 2013 (respectievelijk Kamerstuk 32 733, nr. 143 en Kamerstuk 33 763, nr. 1, beide van 17 september 2013). Ik heb u gemeld dat de krijgsmacht in 2013 en in 2014 de inzetbaarheidsdoelstellingen, zoals uiteengezet in de nota *In het belang van Nederland*, kan waarmaken. Wel zijn er nog beperkingen op het gebied van helikopter capaciteit en in de beschikbaarheid van reservedelen.

Zoals bekend, overtreft de vraag naar helikopters al geruime tijd ruimschoots de beschikbare capaciteit. Daarom heb ik in de nota *In het belang van Nederland* maatregelen getroffen om vraag en aanbod van helikopter capaciteit de komende jaren in evenwicht te brengen. Enerzijds is er sprake van vraagdemping, door af te zien van de voorgenomen intensivering van het «*Ship To Objective Manoeuvre*» concept (*air*) en het aanpassen van de gereedstelling van de luchtmobiele bataljons. Een deel van de training van *crews* wordt daarnaast in toenemende mate uitgevoerd in simulatoren. Anderzijds neemt het aantal beschikbare vliegtuigen toe. Dit wordt (onder meer) gerealiseerd door een verhoging van het budget voor de materiële exploitatie van helikopters met € 10 miljoen per jaar. Daarnaast is structureel € 9 miljoen beschikbaar gesteld voor de NH-90.

Op grond van deze maatregelen zou in 2018 het beoogde evenwicht worden bereikt, na volledige instroom van de NH-90. Inmiddels is duidelijk dat de instroom van de NH-90 opnieuw vertraagt. U bent daarover geïnformeerd in mijn brief van 27 juni jl. Dit betekent dus ook dat het beoogde evenwicht later zal worden bereikt.

Inzetbaarheid per helikoptertype

AB-412

Na verbetering van de inzetbaarheid vorig jaar kent de beschikbaarheid van de AB-412, die wordt ingezet voor patiëntenvervoer en *Search and Rescue* (SAR), dit jaar een terugval door het uitlopen van een jaarlijkse inspectie bij de industrie. De verwachting is dat de beschikbaarheid in het derde kwartaal weer op orde is. Mocht dit niet het geval zijn dan is alternatieve capaciteit beschikbaar (onder andere de Cougars) om dit jaar aan de behoefte van patiëntenvervoer en SAR te voldoen. De AB-412 wordt komend jaar afgestoten.

Alouette

Er zijn geen problemen bij de inzetbaarheid van deze helikopter.

Chinook en Apache

Zoals gemeld in antwoord op de schriftelijke vragen over de inzetbaarheidsdoelstellingen en operationele knelpunten 2013 (Kamerstuk 32 733, nr. 147 van 25 oktober 2013) zijn de Apache en de Chinook-helikopters, ondanks het verlaagde ambitieniveau, nog niet volledig inzetbaar. De problemen worden veroorzaakt door een combinatie van factoren, waaronder de verhoogde vraag naar reservedelen als gevolg van slijtage tijdens uitzendingen en de lange doorlooptijden van het verwervingsproces bij reservedelen.

Alhoewel de beschikbaarheid van de Apache en Chinook-helikopters en de daaraan gerelateerde vliegreuen geleidelijk stijgt, is deze nog onvoldoende voor de gereedheidsdoelstellingen van deze wapensystemen en het volledig opleiden van bemanningen. Dit wordt opgevangen door helikopterbemanningen (tijdelijk) niet voor het hoogste mogelijke dreigingsniveau op te leiden. Met aanvullende training voor de bemanningen, waarvan de duur afhankelijk is van de missie, is inzet echter ook mogelijk op het hoogste dreigingsniveau.

Naar verwachting is de inzetbaarheid van de Apache en de Chinook-helikopters vanaf 2016 op orde. De helikopters zijn overigens gereed voor inzet in Mali, inclusief de materiële gereedheid en de geoefendheid van het personeel.

Cougar

Zoals gemeld in antwoord op de schriftelijke vragen over de inzetbaarheidsdoelstellingen en operationele knelpunten 2013 is de Cougar-helikopter in 2014 voldoende inzetbaar. De operationele gereedheid van de Cougar kende de afgelopen periode echter wel een aantal uitdagingen. Door een vertraagde levering van reservedelen zijn er minder inzetbare toestellen. Om de problemen aan te pakken, is inmiddels een aantal grote materieelcontracten gesloten en het onderhoudsregime verbeterd (waardoor minder fase-inspecties noodzakelijk zijn). Dit heeft een gunstig effect op de inzetbaarheid.

NH-90

In de NH-90 jaarrapportages heb ik u gemeld dat de introductie van de NH-90 vertraging heeft opgelopen. Naast de latere levering van helikopters ligt dat ook aan de geringe beschikbaarheid van reservedelen, de introductie van ERP en het ontbreken van voldoende gekwalificeerd personeel. De introductie vertraagt verder door de corrosie- en slijtageproblematiek. Voor meer informatie verwijst ik naar mijn brief van 27 juni 2014 over de voortgang van het NH-90 project.

Reservedelenproblematiek

De beperkte beschikbaarheid van reservedelen is één van de oorzaken voor de verminderde inzetbaarheid van helikopters. Zoals ik u heb gemeld in onder andere het jaarverslag van Defensie over 2013 (Kamerstuk 33 930 X, nr. 1, van 21 mei 2014), zijn er in het verleden tekorten aan reservedelen voor de helikopters ontstaan. De slijtage van het materieel bleek tijdens missies groter dan vooraf werd aangenomen. Door het hoge uitzendtempo, de lange levertijden van reservedelen en beperkt budget, was het niet mogelijk om de reservedelen in voldoende mate aan te vullen.

Om de beschikbaarheid van reservedelen te verhogen, wordt meer dan in het verleden de samenwerking gezocht met de industrie. We zoeken naar contractvormen waarmee de voorraden binnen Defensie beperkt kunnen blijven en waarbij de industrie leveringsgaranties biedt. Hierboven is al gemeld dat voor de Cougar inmiddels materieelcontracten zijn gesloten. Voor de Chinook en Apache-helikopters geldt dat eind 2013 een samenwerkingsovereenkomst met Boeing is getekend. Er zijn afspraken gemaakt voor enkele jaren over leveringsvoorwaarden en de beschikbaarheid van onderdelen. Dit moet de beschikbaarheid van voldoende onderdelen voor deze twee typen helikopters zeker stellen.

Tot slot

De verbetering van de helikoptercapaciteit blijft mijn volledige aandacht houden. Recente en huidige missies tonen immers aan dat de helikoptercapaciteit een kritische ondersteunende capaciteit is, maar zowel internationaal als nationaal een schaars goed is. Vooral door de vertraagde invoering van de NH-90 helikopter zal het eigen Nederlandse capaciteitstekort nog niet in 2018 zijn weggewerkt. Dit zal enkele jaren langer duren.

De Minister van Defensie,
J.A. Hennis-Plasschaert